

***Sprawozdanie z dorocznej konferencji Sekcji
Socjologii Religii Polskiego Towarzystwa Socjologicznego
(Cieszyn, 28-29.09.2017)***

Tegoroczna konferencja Sekcji Socjologii Religii Polskiego Towarzystwa Socjologicznego odbyła się w dniach 28-29 września 2017 w Cieszynie. Została zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne (Sekcja Socjologii Religii) oraz Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który ma swoją siedzibę w Cieszynie. Temat tegorocznej sesji brzmiał: *Kultury i religie w dobie kryzysu*. Swoją obecność zgłosiło blisko 45 uczestników z wielu ośrodków naukowych z 18 ośrodków (Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego w Warszawie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Prešovská Univerzita v Prešove, Université de Lille, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Warszawski).

Po uroczystym otwarciu konferencji odbyła się sesja plenarna, która moderowała prof. zw. dr hab. Maria Libiszowska-Żółtkowska. W sesji plenarnej referaty przedstawili prof. zw. dr hab. Andrzej Wójtowicz (*Porównawcze studia religii: pytania o status epistemologiczny pojęć podstawowych*), dr hab. Marek Rembierz (*Uczenie się pluralizmu i kształtowanie tożsamości religijnej w kontekście kulturowych i światopoglądowych odmienności – między tradycyjnym zróżnicowaniem a współczesnym pluralizmem*) oraz prof. zw. dr hab. Wojciech Świątkiewicz (*Małe miasto jako przestrzeń splatania się religii i kultury*). W trakcie konferencji odbyło się dziewięć sesji równoległych, w tym dwie sesje były poświęcone

prezentacji nowych książek. Przedmiotem siedmiu wystąpień była autoprezentacja książek podczas Forum Nowych Książek.

W części pierwszej, której moderatorem była dr hab. Dorota Hall (PAN), autorzy zaprezentowali następujące prace:

*A. Potocki „O Kościele także socjologicznie”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017;

*H. Mielicka-Pawłowska, *Duchowość ponowoczesna. Studium z zakresu socjologii jakościowej*, Zakład Wydawniczy Nomos, Kraków 2017 [w druku];

*M. Kowalewski, A.M. Królikowska (eds.), *Transforming Urban Sacred Places in Poland and Germany.*: Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2016.

W części drugiej, moderowanej przez dr hab. Stellę Grotowską (AGH w Krakowie) przedstawiono najważniejsze tezy takich publikacji jak:

*D. Hall, *W poszukiwaniu miejsca: chrześcijanie LGBT w Polsce*, IFiS PAN, Warszawa 2016;

*K. Leszczyńska, *Płeć w instytucje uwikłana. Reprodukowanie wzorców kobiecości i męskości przez świeckie kobiety i świeckich mężczyzn w organizacjach administracyjno - ewangelizacyjnych Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2016;

*R. Cekiera, *Z tej biednej ziemi. Prezentacja książki „Zgryzoty i nadzieje. Socjologiczna analiza wpisów do ksiąg wotywnych w kaplicy św. Wendelina w Rudzicy”*, Towarzystwo Miłośników Rudzicy, Rudzica 2016;

*M. Krzywosz, *Cuda w Polsce Ludowej. Studium przypadku prywatnego objawienia maryjnego w Zabłudowie*, IPN, Białystok 2016.

Podczas konferencji wygłoszono 31 referatów, w ramach równoległych sesji poświęconych różnorodnym zagadnieniom.

Sesja *Katolicyzm w Polsce w czasach kryzysu* (moderator: dr hab. prof. UKSW Maria Sroczyńska) objęła następujące wystąpienia:

*Prof. zw. dr hab. Józef Baniak (UAM w Poznaniu) - *Miejsce i rola obowiązkowego celibatu wśród czynników wywołujących kryzys tożsamości kapłańskiej i rezygnację księży z kapłaństwa instytucjonalnego w świetle ocen księży czynnych zawodowo w strukturach Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce. Od założeń do rzeczywistości*;

*Dr Wojciech Klimski (UKSW w Warszawie) - *Moralność kościelna w dobie kryzysu. Wizerunek Amoris Laetitia w serwisach internetowych tygodników katolickich;*

*Dr Anna Szwed (UJ) - *„Przyszłość ludzkości idzie przez rodzinę!”. Konstruowanie kryzysu rodziny w dyskursie Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce - treści i funkcje;*

* Lic. Michał Misiarczyk (UJ)- *Męskie wspólnoty rzymskokatolickie jako odpowiedź na kryzys męskości.*

Z kolei w sesji *Religia wobec wyzwań współczesności* [moderatorzy: dr hab. Marek Rembierz oraz dr hab. Andrzej Kasperek (UŚ) - dwie części] wystąpili następujący prelegenci:

*Dr hab. prof. SGH Elżbieta Firlit (SGH w Warszawie)-*Konstruowanie tożsamości oporu na bazie tożsamości religijnej;*

*Dr Katarzyna Zielińska (UJ) - *(De)Legitymizowanie hegemonii? Religia w dyskursie publicznym;*

* Dr Ewa Stachowska (UW) - *Religia i media – między kooperacją a konfliktem;*

*Dr Agnieszka Wołk (UKSW) - *Sfera sacrum w przestrzeni miejskiej warszawskiego Grochowa;*

*dr Maciej Krzywosz (Uniwersytet w Białymstoku) - *Analiza definicji religii stosowanej przez Naczelny Sąd Administracyjny w Polsce na przełomie XX i XXI w. Parę socjologicznych uwag;*

*Dr Joanna Winnicka-Gburek (UŚ w Katowicach)- *Argumenty oskarżenia i obrony sentymentalizmu religijnego i estetycznego w dobie kryzysu;*

*Dr Maria Rogińska (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) - *„Dusza urojona”. Rewolucja naukowa i religijne spojrzenie na człowieka;*

*Mgr Inga Koralewska, Mgr Joanna Mleczko (UJ) - *Spory wokół biopolityki – religia i inne legitymizacje w dyskursie prasowym wokół aborcji i homoseksualizmu.*

W sesji *Między pamięcią a niepamięcią – socjalizacja i rodzina w dobie kryzysu* (moderator: prof. zw. dr hab. Józef Baniak, UAM w Poznaniu) wygłoszono następujące referaty:

*Ks. dr hab. prof. UR Witold Jedynak (URz) - *Nauczanie religii w polskich szkołach - sukces czy porażka?*;

*Dr hab. prof. UKSW Maria Sroczyńska (UKSW) - *Rytuály jako praktyki pamięci w transmisji pokoleniowej a kontekst religijny*;

*Dr Bożena Pactwa (UŚ) - *Kościół Greckokatolicki a praktyki pamięci*;

*Dr Marcin Lisak (ISKK w Warszawie) - *Religijność uczestników katolickich kursów przedmałżeńskich: kryzys socjalizacji religijnej młodych dorosłych*;

*Dr Bogdan Więckiewicz (KUL) - *Wpływ religii na wybór modelu rodziny (na podstawie badań empirycznych wśród młodzieży akademickiej)*.

Sesja *Europa wobec tygla kultur i religii* objęła poniższe wystąpienia:

*Ks. dr hab. prof. UKSW Janusz Balicki (UKSW) - *Wpływ kryzysu migracyjnego na stosunek mieszkańców Europy do islamu. Wyzwania dla chrześcijaństwa*;

*Dr hab. Marek Rembierz (UŚ) - *Współczesny pluralizm i relacje międzykulturowe jako źródła kryzysu i przemian religijnych*;

*Dr Michał Łyszczarz, Dr Stefan Marcinkiewicz (UW-M w Olsztynie) - *Radykalizacja antymuzułmańskiego i antyimigranckiego dyskursu w mediach społecznościowych na przykładzie lokalnych wydarzeń w Ełku na przełomie 2016 i 2017 roku*;

*Dr Anna Królikowska (US) - *Religia w kontekście trzech dyskursów: wielokulturowości, narodu i cywilizacji*;

*Klara Babińska (UJ, Université de Lille) - *Dyskurs fundamentalizmu islamskiego kierowany do kobiet. Przykład magazynu propagandowego Dar al-Islam*.

Sesję *Duchowe poszukiwania w czasach kryzysu* (moderator: dr hab. Katarzyna Leszczyńska, AGH w Krakowie) zadedykowano następującym wystąpieniom:

*Dr hab. prof. UJK Halina Mielicka-Pawłowska (UJK w Kielcach) - *Duchowość jako forma konstruowania porządku aksjo-normatywnego*;

*Dr hab. prof. UP Piotr Stawiński (UP im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) - *Czwarte wielkie przebudzenie. Kategoria „kapitału duchowego” i rola religii w koncepcjach Roberta Williama Fogla*;

*Dr Marcin Choczyński (UKSW) - *Fenomen kryzysu wiary w społeczeństwie. Wymiar instytucjonalny w aspekcie nowej duchowości*;

*Dr Grzegorz Kubiński (UP w Krakowie) - *Kategoria „nowej duchowości” w konstruowaniu autonarracji osób z niepełnosprawnościami w mediach społecznościowych*;

*Mgr Ewa Garstka (UKSW w Warszawie) - *„Tele-ezoteryka” – współczesne formy przeżywania duchowego*.

Wreszcie sesja *Młodość i religia w czasach kryzysu* (moderator: dr hab. prof. SGH Elżbieta Firlit - SGH) była poświęcona następującej tematyce:

*Prof. zw. dr hab. Halina Rusek (UŚ) - *Młodość - religia - Kościół w oglądzie socjologicznym. Kontynuacje*;

*Dr Dorota Czakon-Tralski (UP w Krakowie) - *Między Wschodem a Zachodem. Religijność młodego pokolenia. Przykład Polski i Białorusi*;

*Dr Kinga Lendzion (UKSW)- *Społeczne wyznaczniki statusu uczniów szkół wyznaniowych i państwowych na Madagaskarze*;

*Mgr Patryk Barszcz (UKSW) - *Religia jako panaceum na samotność. Działalność katolickich portali randkowych*.

W drugim dniu obrad odbył się panel dyskusyjny *Kultury i religie w czasach kryzysu: perspektywa interdyscyplinarna*. W panelu wzięli udział ks. dr hab. prof. UKSW Janusz Balicki, prof. zw. dr hab. Halina Rusek oraz prof. zw. dr hab. Radosław Zenderowski. Panel moderował dr hab. Marek Rembierz.

Po obradach pierwszego dnia konferencji uczestnicy udali się do Republiki Czeskiej, gdzie w parafii ewangelickiej Apostołów Piotra i Pawła „Na Niwach” w Czeskim Cieszynie (Śląski Kościół Ewangelicki Augsburskiego Wyznania w Czeskim Cieszynie) mogli wysłuchać wykładu ks. seniora Janusza Kozusznika o dziejach Reformacji na Śląsku Cieszyńskim oraz zwiedzić tamtejsze Muzeum Protestantyzmu. Następnie uczestnicy udali się do Cierlicka Górnego, gdzie znajduje się Dom Polski Żwirki i Wigury, a w nim ekspozycja poświęcona dwóm polskim lotnikom: Stanisławowi Wigurze i Franciszkowi Żwirce, którzy zginęli 11 września 1932 roku w katastrofie lotniczej.

Symbolicznym wydarzeniem, które miało miejsce podczas tegorocznej konferencji SSR w Cieszynie był jubileusz prof. zw. dra hab. Andrzeja Wójtowicza. Podczas uroczystej kolacji w Kamienicy Konczakowskich na cieszyńskim rynku, laudację na cześć Profesora wygłosiła prof. zw. dr hab. Maria Libiszowska-Żółtkowska. Mowy okolicznościowe wygłosili dr hab. prof. SGH Elżbieta Firlit oraz prof. zw. dr hab. Wojciech Świątkiewicz. Następnie do życzeń przyłączyli się pozostali uczestnicy konferencji. Podczas uroczystości jubileuszowej odczytane zostały także listy gratulacyjne, adresowane do Jubilata przez dr hab. prof. SGGW Hannę Podedworną oraz Dziekana Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW w Warszawie – ks. prof. zw. dr. hab. Sławomira Zarębę. Uroczystość zwińczyło wręczenie książki jubileuszowej *Kościoty – Religie – kultury. Współczesne wymiary reprezentacji i partycypacji*, zredagowanej przez dr hab. prof. UKSW Marię Sroczyńską i ks. prof. Sławomira H. Zarębę, wydanej w Wydawnictwie Naukowym UKSW.

Organizatorzy zapewnili, że teksty pokonferencyjne (po odpowiednim przygotowaniu redakcyjnym i ocenie recenzentów) ukażą się w 2018 roku w trzech czasopismach, znajdujących się na liście MNiSW, takich jak: „Przegląd Religioznawczy – The Religious Studies Review”, „Studia Etnologiczne i Antropologiczne” oraz „Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne – Academic Journal of Sociology”.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego
dr hab. Andrzej Kasperek

WYDZIAŁ ETNOLOGII
I NAUK O EDUKACJI

POLSKIE TOWARZYSTWO SOCJOLOGICZNE
SEKCJA SOCJOLOGII RELIGII
oraz
WYDZIAŁ ETNOLOGII I NAUK O EDUKACJI
UNIwersytetu Śląskiego w Katowicach

mają zaszczyt zaprosić Państwa na konferencję naukową pt.

Kultury i religie w dobie kryzysu
28-29 września 2017, Cieszyn
ul. Bielska 62

Komitet Naukowy

ks. prof. zw. dr hab. Witold Zdaniewicz
prof. zw. dr hab. Maria Libiszowska-Żótkowska
prof. zw. dr hab. Irena Borowik
prof. SGH, dr hab. Elżbieta Firlit
ks. prof. zw. dr hab. Janusz Mariański
prof. zw. dr hab. Andrzej Wójtowicz
prof. zw. dr hab. Józef Baniak
prof. zw. dr hab. Andrzej Potocki OP
ks. prof. zw. dr hab. Sławomir Zaręba
prof. zw. dr hab. Wojciech Świątkiewicz
ks. prof. PhDr Pavol Dancak, Ph.D.
prof. PhDr Zlatica Plašienková, Ph.D

Komitet Organizacyjny

Prof. zw. dr hab. Halina Rusek
Dr hab. Maria Sroczyńska
Dr hab. Dorota Hall
Dr hab. Stella Grotowska
Dr hab. Marek Rembierz
Dr hab. Andrzej Kasperek
Dr Anastazja Sorkowicz